

George Orwell

O mie nouă sute optzeci și patru

Traducere din limba engleză
de Dana Crăciun

POLIROM
2019

Tot restul dimineții i-a venit foarte greu să-și continue munca. Mai rea decât faptul că trebuia să se concentreze la o serie de sarcini migăloase era necesitatea de a-și ascunde agitația în fața tele-ecranului. Avea senzația că îi arde un soc în stomac. Prințul din cantina încinsă, aglomerată și zgomotoasă a fost un chin. Sperase să rămînă singur un pic în timpul pauzei de prinț, dar, spre ghinionul lui, imbecilul de Parsons s-a trîntit pe scaun exact lîngă el, cu dânsul de sudoare pe care-l emana acoperind aproape complet miroslul metalic al tocăniței, și a trăncănit întruna despre pregătirile pentru Săptămîna de Ură. Îl entuziasma în mod deosebit o machetă din *papier mâché* cu capul Fratelui cel Mare, lată de doi metri, pe care o confecționa pentru această ocazie grupa de Spioni a fiicăi lui. Partea iritantă era că, în tot vacarmul acela de voci, Winston abia dacă auzea ce spune Parsons, aşa că trebuia să-l roage tot timpul să repete cîte o replică prostească. N-o zări pe fată decît o dată, stînd la o masă cu alte două tinere, în celălalt capăt al cantinei. Părea să nu-l fi văzut, iar el nu se mai uită în direcția aceea.

După-amiaza se dovedi mai suportabilă. Imediat după prinț primi o sarcină de lucru delicată și dificilă, care urma să dureze cîteva ore și îi impună să lase la o parte orice altceva. Ea constă în falsificarea unei serii de rapoarte de producție vechi de doi ani în aşa fel încît să discreditze un membru marcant al Partidului Interior, care intrase acum într-un con de umbră. Era genul de lucru la care Winston excela și, timp de mai bine de două ore, reușî să și-o scoată cu totul din minte pe fată. Apoi amintirea chipului ei îi reveni, însoțită de o dorință copleșitoare, insuportabilă, de a rămîne singur. Pînă ce nu avea să fie singur, nu putea să se gîndească ce însemnau toate astea. Seara trebuia să meargă la Centrul Comunitar. Înfulecă încă o masă fără gust la cantină, se grăbi să ajungă la Centru, participă la prostia solemnă a unui „grup de discuții”, jucă două partide de tenis de masă, înghiți cîteva pahare de gin și ascultă timp de o jumătate de oră o prelegeră intitulată „Soceng și relația sa cu șahul”.

Sufletul i se zvîrcolea de plăcileală, dar măcar de data asta nu îl încercase tentația de a evita să-și petreacă seara la Centru. La vedere cuvintelor „Te iubesc”, îl cuprinsese dorința de a rămâne în viață și i se păruse brusc o tîmpenie să-și asume riscuri mărunte. Abia la ora douăzeci și trei, cînd era acasă și în pat – în întuneric, unde, dacă rămînea tăcut, putea evita chiar și tele-ecranul –, abia atunci reușî să se gîndească neîntrerupt la cele întîmplate.

Exista o problemă concretă care trebuia rezolvată: cum să ia legătura cu fata și să aranjeze o întîlnire. Nu mai lua în calcul posibilitatea că i-ar putea întinde o capcană. Știa că nu era aşa, din pricina agitației evidente ce o cuprinsese pe tînără cînd îi strecurase biletelul. Se vedea clar că era îngrozită, aşa cum era și firesc. Iar ideea de a-i refuza avansurile nici măcar nu îi răsări în minte. Trecuseră doar cinci seri de cînd se gîndise să-i spargă capul cu o piatră din caldarîm, dar asta nu mai avea nici o importanță. Se gindi la trupul ei tînăr și gol, aşa cum îl văzuse în vis. Își imaginase că era bătută în cap, la fel ca toate celealte, cu mintea plină de minciuni și ură și cu pîntecele înghețat. Îi cuprinse un soi de tremur la gîndul că ar putea s-o piardă, că trupul acela alb și tînăr ar putea să-i scape! Cel mai tare îl însășiîntînta ideea că fata s-ar putea pur și simplu răzgindi dacă nu lua rapid legătura cu ea. Numai că o întîlnire presupunea dificultăți concrete enorme. Era ca și cum ai fi încercat să muți la șah după ce îi se dăduse deja mat. În orice parte te-ai fi întors, te confruntai cu un tele-ecran. De fapt toate modalitățile posibile de comunicare cu ea îi trecuseră prin minte în primele cinci minute după ce citise biletelul, însă acum, că avea timp să se gîndească, le trecu în revistă una cîte una, de parcă și-ar fi însirat instrumentele pe o masă.

Evident, genul de întîlnire din dimineața aceasta nu se putea repeta. Dacă ar fi lucrat și ea la Secția Arhive, ar fi fost ceva mai simplu, dar Winston nu știa decît vag unde era plasată Secția Ficțiune în clădire și nu putea găsi nici un pretext ca să

meargă acolo. Dacă ar fi avut idee unde locuiește și la ce oră își termină serviciul, ar fi putut aranja în așa fel încât să-o întâlnească undeva în drumul spre casă, dar să înceerce să-o urmărească până acasă nu era deloc prudent, căci asta însemna să zăbovească așteptind în fața ministerului, ceea ce avea să bată la ochi. Cît despre trimiterea unei scrisori prin poștă, așa ceva nici nu intra în discuție. Prinț-o procedură care nici măcar nu era secretă, toate scrisorile erau deschise la cartare. De fapt, puțini oameni mai scriau scrisori. Pentru mesajele ce trebuiau trimise din cînd în cînd existau cărți poștale gata tipărite cu lungi liste de expresii și le tăiai pur și simplu pe cele care nu se potriveau. Oricum, nu știa nici măcar numele fetei, darmite adresa ei. În cele din urmă hotărî că locul cel mai sigur rămînea cantina. Dacă ar izbuti să-o prindă singură la masă undeva în mijlocul sălii, nu prea aproape de tele-ecrane și cu suficient zumzet de voci în jur – dacă aceste condiții s-ar menține, să zicem, vreo treizeci de secunde, ar putea schimba cîteva vorbe.

După aceea, timp de o săptămînă, viața lui a fost ca un vis agitat. A doua zi ea nu a apărut la cantină decît cînd el pleca, după ce sirena sunase deja. Probabil fusese repartizată într-o tură de mai tîrziu. Au trecut unul pe lîngă altul fără să-și arunce vreo privire. În ziua următoare a găsit-o la cantină la ora obișnuită, dar cu alte trei fete și exact sub un tele-ecran. Apoi, timp de trei zile groaznice, nu a apărut deloc. I se părea că atît mintea, cît și trupul îi erau chinuite pe de-a-neregul de o sensibilitate insuportabilă, un soi de transparentă ce îi transforma fiecare mișcare, fiecare sunet, fiecare atingere, fiecare cuvînt pe care trebuia să-l rostească sau să-l asculte într-o durere ascuțită. Nici în somn nu reușea să scape cu totul de imaginea ei. În acele zile nu se atinse deloc de jurnal. Singura alinare îi venea din muncă, unde putea uita cîteodată de sine chiar și cîte zece minute în sir. Nu avea nici cea mai vagă idee ce i s-ar fi putut întîmpla. Nu putea întreba nimic pe nimeni. Poate fusese vaporizată, poate se omorîse, poate fusese transferată la celălalt capăt

al Oceaniei – sau, cel mai probabil, dar și cel mai rău, poate că pur și simplu se răzgîndise și hotărîse să-l evite.

În ziua următoare tînăra apăru din nou. Nu mai avea brațul prins în eșarfă, iar în jurul încheieturii îi era infășurată o bandă de leucoplast. A fost atât de ușurat că o vede, încît n-a răbdat să nu se uite fix la ea preț de cîteva secunde. A doua zi aproape că reuși să-i vorbească. În momentul cînd a intrat în cantină, ea stătea singură la o masă, destul de departe de perete. Era încă devreme și sala nu era foarte plină. Coada înaintă încet pînă ce Winston aproape că ajunse la tejghea, după care se blocă din cauză că o persoană din față se plingea că nu primise tabletă de zaharină. Dar tînăra era încă singură cînd Winston își luă tava și începu să se îndrepte către masa ei. Mergea degajat și căuta din ochi un loc la o masă de dincolo de ea. De-acum se găseau la vreo trei metri unul de altul. Încă două secunde ar fi fost suficiente. În acel moment o voce din spatele lui strigă:

— Smith!

Winston se prefăcu că nu aude.

— Smith! repetă vocca, de data astă mai tare.

N-avea rost. Se întoarse. Un tînăr blond, cu față caraghioasă, pe nume Wilsher, pe care abia dacă îl știa, îl invita zîmbitor la masa lui. Nu ar fi fost prudent să-l refuze. Odată ce fusese recunoscut, nu putea merge să se așeze la o masă cu o fată singură. Ar fi fost prea bătător la ochi. Se așeză acolo, cu un surîs prietenos pe chip. Fața stupidă a blondului îi răspunse zîmbind radios. Winston își imagină că apucă un tîrnâcop și i-o despică în două. Masa la care stătea tînăra se umplu în cîteva minute.

Dar trebuie să-l fi văzut venind spre ea și poate că va înțelege aluzia. A doua zi Winston avu grija să ajungă devreme la cantină. Așa cum sperase, tînăra era așezată la o masă cam în aceeași zonă și era tot singură. La coadă, chiar în fața lui Winston, se nimerise un bărbat scund și agitat, ca un gîndac, cu față turtită și ochi mici și bănuitori. Cînd se întoarse ca să plece cu tava

de la teighea, Winston văzu cum bărbatul cel scund se îndreaptă direct spre masa fetei. Simți iarăși cum speranțele îi sănătatele și distruse. Mai exista un loc liber la o masă un pic mai îndepărtată, dar ceva din însășirea bărbatului sugera că va avea suficientă grijă de propriu-i confort ca să aleagă masa mai goală. Winston merse în urma lui cu inima înghețată. Dacă nu o prindea pe față singură, totul era degeaba. În acel moment se auzi o izbitură puternică. Bărbatul căzuse în patru labe, tava îi zburase din mîini și două șiroaie, de supă și de cafea, se scurgeau pe podea. Individul se ridică în picioare și îi aruncă o privire ostilă lui Winston, pe care era clar că îl bănuia că i-ar fi pus piedică. Dar n-a fost nici o problemă. Cinci secunde mai tîrziu, cu inima bubuindu-i în piept, Winston se așeză la masa fetei.

Nu se uită la ea. Își luă lucrurile de pe tavă și începu să mânince de îndată. Era esențial să vorbească imediat, înainte să mai vină cineva, dar acum îl cuprinse o teamă teribilă. Trecuse o săptămînă de când fata îl abordase prima dată. S-o fi râzgîndit, trebuie să se fi râzgîndit! Era imposibil ca toată chestia astă să se termine cu bine. Astfel de lucruri nu se întîmplau în viață reală. Poate n-ar fi reușit să-și facă deloc curaj să vorbească dacă nu l-ar fi văzut în acel moment pe Ampleforth, poetul cu păr în urechi, cum se invîrte șchiopâtind prin sală, căutînd un loc unde să se așeze. În felul său nedeslușit, Ampleforth se simțea atașat de Winston și în mod sigur avea să se așeze la masa lui dacă îl zărea. Avea, probabil, un minut ca să acționeze. Atît Winston, cît și tînăra mîncau calmi. Mîncarea era o tocăniță subțire – de fapt o supă – de fasole verde. Winston începu să vorbească cu o voce murmurată. Nici unul dintre ei nu ridică privirea: continuă să-și ducă liniștiți lingurile cu mîncare zemoasă la gură și schimbară cele cîteva cuvinte necesare între înghițituri, pe niște voci joase, lipsite de expresie.

- La ce oră pleci de la serviciu?
- Optsprezece treizeci.
- Unde ne putem întîlni?

- Piața Victoriei, lîngă monument.
- E plin de tele-ecrane.
- Nu contează dacă e multă lume.
- Vreun semnal?
- Nu. Nu te apropiă de mine pînă nu mă vezi înconjurată de mulți oameni. Și nu te uita la mine. Stai doar prin preajmă.
- La ce oră?
- Nouăsprezece.
- Bine.

Ampleforth nu îl remarcă pe Winston și se așeză la altă masă. Tânără își termină rapid prînzul și plecă, iar el râmase să fumeze o țigară. Ei doi nu își mai spuseră nimic și, în măsura în care așa ceva era posibil pentru doi oameni care stăteau față în față la aceeași masă, nici nu se uită unul la altul.

Winston ajunse în Piața Victoriei înainte de ora stabilită. Se învîrti în jurul soclului enormei coloane canelate, în vîrful căreia statuia Fratului cel Mare privea spre sud, către vîzduhul unde învinse avioanele eurasiene (sau, cu cîțiva ani înainte, avioanele estasiene) în Bătălia pentru Aerodromul Unu. Pe strada din fața coloanei se găsea statuia unui bărbat călare, care se presupunea că l-ar reprezenta pe Oliver Cromwell. La cinci minute după ora stabilită, fata încă nu apăruse. Pe Winston îl cuprinse din nou teribila spaimă. Nu va veni, se răzgîndise! Se îndreptă încet către latura de nord a pieței și simți un soi de placere vagă cînd identifică biserică Sfîntul Martin, ale cărei clopote, pe vremea cînd avea clopote, băteau „Cinci sfanți îmi ești dator”. Apoi o văzu pe fată stînd la poalele monumentului și citind sau pre-făcîndu-se că citește un afiș însăsurat în spirală în jurul coloanei. Nu era prudent să se apropie de ea pînă ce nu se mai adunau niște oameni. Frontonul era plin de tele-ecrane. Dar chiar în acel moment de undeva din stînga se auziră un val de tipete și un huruit de vehicule grele. Brusc, toată lumea păru că o ia la goană prin piață. Tânără țîșni cu agilitate pe după leii de la baza monumentului și se alătură iureșului. Winston o urmă. În timp